

[Hartvig Frisch.]

med Triumf, hævde over for Undervisningsministeren, hvor meget der var gjort af Indrømmelser.

Man kunde ærligt talt efter den Debat, der saa førtes, have ventet, at Venstre paa Baggrund af Triumfen, de udtrykte, ogsaa havde vist en Paaskønnelse af denne Imødekommenhed. Men man vil erindre fra Debatten, hvor vanskeligt hele Sagen kom til at ligge, og man vil ogsaa erindre, at mærkeligvis formede Debatten sig saadan, at man somme Tider skulde tro, at det var en Kirkelov, man sad og debatterede, og ikke en Skolelov.

Det har altid været mig ganske uforstaaeligt, at vi, skønt vi fik et politisk Systemskifte i 1901, hvor den danske Bondestand sejrede politisk, faktisk har maattet vente helt til 1937, før der er gennemført en Lov, som virkelig tager det Spørgsmaal op at forbedre Landsbyskolen. Hvilken Skandale for Bondedemokratiet! Fra 1901 har man haft Magten i dette Land og har ikke kunnet tage sig sammen til faktisk at forbedre Landsbyskolen, og da det saa endelig sker, saa sker det mod Venstres Stemmer. Ja, hvem der kan forstaa det! Men man maa jo tage det som en Kendsgerning, desværre, og det om en af disse Love, der virkelig skulde være fælles Love, fordi de berører saadanne Omraader.

En langt bedre Skæbne end Skoleloven fik Naturfredningsloven, som vil være en Pryd for denne Rigsdagssamling. Baade for Folkets Sundhed, for Landets Skønhedsværdier, og navnlig for vore Oldtidsminder, kan jeg tilføje, hvor det er en helt ny Bane, der slaas ind paa, vil Loven være af vidtrækkende Betydning. Lige saa enstemmigt husker vi Gennemførelsen af Loven om Aarhus Universitet og visse Luftfartslove, og medens jeg er ved disse saglige Love, vil jeg nævne med Tilfredshed, at det lykkedes ogsaa at gennemføre Politiloven. Jeg fik Indtryk af, at den stærkeste Modstand der, bortset fra det økonomiske, hvad selve Sagen angik, navnlig kom uden for dette høje Ting, og det blev benyttet af visse Partier herinde, men i det hele maa man dog sige, at det saglige virkelig blev gennemført paa en tilfredsstillende Maade. Jeg vil ogsaa nævne Grundforbedringsloven, som nu er blevet gennemført som en varig Lov, og hvorom ogsaa Partierne har kunnet samles.

Det vilde have været meget heldigt, om man under den Gruppe af Love, om hvilke der kunde skabes i hvert Fald en vis

Enighed, ogsaa kunde nævne de to vigtige Love om Hærens og Søværnets Ordning, hvor Regeringspartierne har givet deres vigtige Bidrag til at skabe en positiv og en ærlig Militærordning med det bestemte Formaal at yde Bevogtning og opfylde vore Neutralitetsforpligtelser. I den Tid, der gik forud for Lovforslagets Fremsættelse, taltes der baade i Venstre og i konservative Kredse meget om Samling vedrørende denne Sag. Da det kom til Stykket, viste det sig, at Venstre paa sin Side interesserede sig afgjort mest for at gøre agitatorisk Brug af tidligere Taler holdt fra Regeringspartiernes Side, medens de Konservative faldt tilbage til hele den gamle Forsvarsrummel. Det konsekvente for Partiet vilde dog saa have været at følge Generalkommandoen og Søværnskommandoen i deres Erklæringer, som var blevet afæsket netop fra Det konservative Partis Side; men da dette vilde betyde flere Hundrede Millioner Kroners Merudgift, veg de Konservative tilbage, og de dækkede deres Tilbagetog under en Skinmanøvre, en højtidelig Protokolklæring, hvorved de forlangte hele Sagen kastet i Hovedet paa Regeringen igen og henvist til en ny sagkyndig Behandling af de to Værn.

Da det var blevet afvist, saa kom Det konservative Parti med sine Ændringsforslag, som jo alligevel laa oppe i Skyerne i Sammenligning med Regeringsforslagene — og det var disse Ændringsforslag fra de Konservative, der altsaa skulde vise Partiets Vilje til Samling, skønt deres Udgiftsbeløb laa paa et Punkt, som ganske udelukkede en politisk Samling med dette Parti. Endda fik vi under Behandlingen at vide, at dette gjaldt i Virkeligheden kun de første 5 Aar — ganske vist, Afbetalingen af Laanet, der skulde stiftes, skulde strække sig over 20 Aar, men selve det, der skulde anskaffes for Pengene, var kun beregnet for 5 Aar og var egentlig det Trappetrin, ad hvilket man saa om 5 Aar kunde stige op til Generalernes Forslag. Det var saaledes fra de Konservatives Side et Forsøg paa paa een Gang at sætte sig paa to Stole, og det gik saaledes, som det næsten altid gaar med dette Eksperiment, at man havnede midt imellem Stolene. Vi, der erindrer det ærede Medlem Hr. Carsten Rafts Indlæg i Debatten, vil mindes, hvordan han netop plumpede ned lige midt imellem.

Da saa de Konservative ikke fik deres Vilje, undsagde de Regeringen og erklærede, at fra det Øjeblik, disse Forslag var gennemført, vilde de rejse Forsvarskampen her i Landet. Jeg vil gerne sige til det ærede